Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 25. júla 2018 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Občianstvo Únie – Články 20 a 21 ZFEÚ – Sloboda pohybu a pobytu v členských štátoch – Sociálne zabezpečenie – Nariadenie (ES) č. 883/2004 – Sociálna pomoc – Nemocenské dávky – Služby pre osoby so zdravotným postihnutím – Povinnosť obce členského štátu poskytnúť jednému zo svojich rezidentov osobnú asistenciu podľa vnútroštátnych právnych predpisov počas vysokoškolského štúdia, ktoré tento rezident absolvuje v inom členskom štáte“

Vo veci C-679/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd, Fínsko) z 23. decembra 2016 a doručený Súdnemu dvoru 30. decembra 2016, ktorý súvisí s konaním:

A

za účasti:

Espoon kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöasioiden jaosto,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory J. L. da Cruz Vilaça, sudcovia E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger (spravodajkyňa) a F. Biltgen,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– fínska vláda, v zastúpení: H. Leppo, splnomocnená zástupkyňa,

– česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, J. Vláčil a J. Pavliš, splnomocnení zástupcovia,

– švédska vláda, v zastúpení: A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, L. Zettergren a L. Swedenborg, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: D. Martin a I. Koskinen, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: fínčina.

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 31. januára 2018,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 20 a 21 ZFEÚ, ako aj článku 3 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72), zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 zo 16. septembra 2009 (Ú. v. EÚ L 284, 2009, s. 43) (ďalej len „nariadenie č. 883/2004“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci konania začatého A vo veci osobnej asistencie, ktorá mu bola poskytnutá Espoon kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöasioiden jaosto (Oddelenie pre individuálne prípady Výboru pre sociálne veci a zdravotníctvo mesta Espoo, Fínsko, ďalej len „mesto Espoo“) v Talline, Estónsko, kde A študuje v trojročnom cykle denného štúdia v odbore právo.

Právny rámec

Medzinárodné právo

3 Dohovor Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím, uzavretý 13. decembra 2006 v New Yorku (*Zbierka zmlúv Spojených národov*, zv. 2515, s. 3, ďalej len „Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím“), nadobudol účinnosť 3. mája 2008. Tento dohovor bol schválený v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2010/48/ES z 26. novembra 2009 (Ú. v. EÚ L 23, 2010, s. 35).

4 Článok 19 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím s názvom „Autonómia života a začlenenia do spoločnosti“ stanovuje:

„Zmluvné strany… prijmú účinné a primerané opatrenia, aby umožnili plné užívanie tohto práva osobami so zdravotným postihnutím a ich plné začlenenie a zapojenie do spoločnosti okrem iného tým, že zabezpečia, aby

…

b) osoby so zdravotným postihnutím mali prístup k celému spektru podporných služieb poskytovaných v domácom prostredí alebo v zariadeniach a ďalších komunitných podporných služieb vrátane osobnej asistencie, nevyhnutných pre život v spoločnosti a pre začlenenie sa do nej a na zabránenie izolácii alebo segregácii v spoločnosti;

…“

5 Súdny dvor potvrdil, že ustanovenia tohto dohovoru sú neoddeliteľnou súčasťou právneho poriadku Únie a že ustanovenia práva Únie by mali byť v čo najväčšej miere vykladané v súlade s uvedeným dohovorom (rozsudok z 11. apríla 2013, HK Danmark, C-335/11 a C-337/11, EU:C:2013:222, body 30 a 32).

6 Fínska republika ratifikovala Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím a jeho opčný protokol 11. mája 2016. Tento dohovor a jeho opčný protokol nadobudli v tomto členskom štáte účinnosť 10. júna 2016.

Právo Únie

7 Odôvodnenie 15 nariadenia č. 883/2004 uvádza:

„Je potrebné, aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva, podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jediného členského štátu, aby sa tak predišlo prekrývaniu uplatniteľných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vzniknúť;“

8 Článok 1 písm. j) až l) tohto nariadenia obsahuje tieto definície:

„j) ‚bydlisko‘ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva;

k) ‚pobyt‘ znamená prechodné bydlisko;

l) ‚právne predpisy‘ znamenajú v súvislosti s každým členským štátom zákony, nariadenia a iné povinné ustanovenia a všetky ostatné vykonávajúce opatrenia týkajúce sa odvetví sociálneho zabezpečenia, na ktoré sa uplatňuje článok 3 ods. 1;

…“

9 Článok 3 uvedeného nariadenia, nazvaný „Vecná pôsobnosť“, stanovuje:

„1. Toto nariadenie sa vzťahuje na všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú týchto častí sociálneho zabezpečenia:

a) nemocenské dávky;

…

2. Pokiaľ nie je ustanovené inak v prílohe XI, toto nariadenie sa uplatňuje na všeobecné a osobitné systémy sociálneho zabezpečenia, či už príspevkové alebo nepríspevkové, a na systémy týkajúce sa povinností zamestnávateľa alebo vlastníka lode.

3. Toto nariadenie sa tiež uplatňuje na osobitné nepríspevkové peňažné dávky, na ktoré sa vzťahuje článok 70.

…

5. Toto nariadenie sa neuplatňuje na:

a) sociálnu a zdravotnú pomoc;

…“

10 Článok 9 nariadenia č. 883/2004 s názvom „Vyhlásenia členských štátov o rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia“ stanovuje, že členské štáty každý rok písomne oznámia Európskej komisii právne predpisy a systémy uvedené v článku 3.

11 V hlave II nariadenia č. 883/2004 s názvom „Určenie príslušnosti právnych predpisov“, článok 11 ods. 1 a 3 tohto nariadenia stanovuje:

„1. Osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s touto hlavou.

…

3. S výhradou článkov 12 až 16:

a) osoba vykonávajúca činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte podlieha právnym predpisom tohto členského štátu;

…

e) ktorákoľvek iná osoba, na ktorú sa písm. a) až d) nevzťahujú, podlieha právnym predpisom členského štátu bydliska bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia tohto nariadenia zaručujúce tejto osobe dávky podľa právnych predpisov jedného alebo viacerých členských štátov.“

Fínske právo

Zákon o sociálnych službách

12 Paragraf 13 ods. 1 sosiaalihuoltolaki (zákon o sociálnych službách) (17.9.1982/710) stanovuje:

„Obec je v rámci svojich úloh súvisiacich so sociálnou pomocou povinná zabezpečiť, pričom rešpektuje obsah a rozsah stanovený právnymi predpismi:

(1) poskytovanie sociálnych služieb pre obyvateľov;

…“

13 Paragraf 14 prvý odsek zákona o sociálnych službách stanovuje:

„Obyvateľom obce v zmysle tohto zákona je každá osoba, ktorá má v obci bydlisko v zmysle väestökirjalaki (zákon o matrikách) (141/69).

…“

Zákon o službách a podporných opatreniach poskytovaných z dôvodu zdravotného postihnutia

14 Paragraf 1 laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (zákon o službách a podporných opatreniach poskytovaných z dôvodu zdravotného postihnutia) (3.4.1987/380), v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti vo veci samej (ďalej len „zákon o službách osobám so zdravotným postihnutím“) stanovuje:

„Účelom tohto zákona je vytvoriť podmienky, ktoré umožnia osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli ako rovnocenní členovia spoločnosti žiť a byť aktívni s ostatnými, ako aj predchádzať nepríjemnostiam a prekážkam spôsobeným zdravotným postihnutím a odstraňovať ich.“

15 Paragraf 3 tohto zákona, nazvaný „Zodpovednosť vo vzťahu k poskytovaniu služieb a podporných opatrení“, stanovuje:

„Obec je povinná postarať sa o to, aby služby a podporné opatrenia boli osobám so zdravotným postihnutím poskytované tak, aby z hľadiska povahy a významu pokrývali potreby existujúce v obci.

Pri poskytovaní služieb a podporných opatrení v zmysle tohto zákona je potrebné vziať do úvahy potrebu osobnej asistencie používateľa.“

16 Paragraf 8 uvedeného zákona s názvom „Služby pre osoby so zdravotným postihnutím“ vo svojom odseku 2 stanovuje:

„Obec je povinná poskytovať osobám s ťažkým zdravotným postihnutím primerané prepravné služby so sprievodcom, denné aktivity, osobnú asistenciu a ubytovanie s asistenciou, ak na vykonávanie obvyklých činností osoba z dôvodu svojho zdravotného postihnutia alebo choroby služby nevyhnutne potrebuje. Obec však nemá osobitnú povinnosť poskytnúť ubytovanie s asistenciou alebo osobnú asistenciu, ak nemožno potrebnú starostlivosť o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím zabezpečiť v rámci miestnej zdravotnej starostlivosti.“

17 Paragraf 8c tohto zákona s nadpisom „Osobná asistencia“, stanovuje:

„Za ‚osobnú asistenciu‘ sa v zmysle tohto zákona považuje pomoc, ktorú osoby s ťažkým zdravotným postihnutím nevyhnutne potrebujú v domácnosti a mimo nej:

(1) pri úkonoch každodenného života;

(2) pri práci a štúdiu;

(3) pri voľnočasových aktivitách;

(4) pri účasti na spoločenskom živote, alebo

(5) pri udržiavaní sociálnych kontaktov.

Účelom osobnej asistencie je pomáhať osobám s ťažkým zdravotným postihnutím, aby pri výkone činností uvedených v prvom odseku, mohli uskutočňovať svoje vlastné rozhodnutia. Predpokladom poskytnutia osobnej asistencie je, aby osoba s ťažkým zdravotným postihnutím disponovala prostriedkami na určenie obsahu a spôsobov poskytnutia asistencie.

Na účely poskytovania osobnej asistencie sa za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím považuje osoba, ktorá z dôvodu dlhodobého alebo progresívneho zdravotného postihnutia alebo choroby nevyhnutne a opakovane potrebuje pomoc inej osoby na zvládnutie činností uvedených v prvom odseku, pričom táto potreba nie je vyvolaná chorobami a postihnutím, ktoré súvisia s vekom.

Osobná asistencia sa na úkony každodenného života, ako aj na prácu alebo štúdium poskytuje v takom rozsahu, v akom ju osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nevyhnutne potrebuje.

Na činnosti uvedené v prvom odseku bodoch 3 až 5 vyššie sa osobná asistencia musí poskytnúť v rozsahu najmenej 30 hodín mesačne, ak nižší počet hodín neumožňuje zabezpečiť osobe s ťažkým zdravotným postihnutím nevyhnutnú pomoc.“

18 Paragraf 8d zákona o službách osobám so zdravotným postihnutím s názvom „Spôsoby poskytovania osobnej asistencie“ znie takto:

„Pri rozhodovaní o spôsoboch poskytnutia osobnej asistencie a jej zabezpečovaní vezme obec do úvahy názory a priania osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ako aj individuálnu potrebu asistencie, ktorá je definovaná v pláne služieb, a životné pomery ako celok.

Obec môže osobnú asistenciu poskytovať tak, že:

(1) osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytne náhradu nákladov, ktoré jej vznikli zamestnaním asistenta poskytujúceho osobnú asistenciu, vrátane príspevkov a plnení, ktoré má na základe zákona znášať zamestnávateľ, ako aj iných primeraných nevyhnutných výdavkov, ktoré vznikli z dôvodu potreby asistenta;

(2) osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytne poukážky na služby v primeranej hodnote podľa laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä [(zákon o poukážkach na služby na sociálnu a zdravotnú starostlivosť) (569/2009)] na získanie služieb asistenta, alebo

(3) osobe s ťažkým zdravotným postihnutím zabezpečí služby asistenta poskytované verejnými alebo súkromnými poskytovateľmi služieb alebo služby poskytuje obec buď samostatne, alebo na základe dohody s inou obcou alebo viacerými inými obcami.

V záležitostiach týkajúcich sa zamestnania asistenta podľa druhého odseku bodu 1 vyššie sa musí v prípade potreby osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytnúť pomoc.

Osobný asistent podľa druhého odseku bodu 1 vyššie nemôže byť rodič alebo iná blízka osoba osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ibaže existuje osobitne dôležitý dôvod dospieť k záveru, že je to v záujme osoby so zdravotným postihnutím.“

Zákon o poplatkoch za sociálnu a zdravotnú starostlivosť

19 Paragraf 4 laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (zákon o poplatkoch za sociálnu a zdravotnú starostlivosť) (3.8.1992/734) s názvom „Bezplatné sociálne služby“ vo svojom bode 5 stanovuje:

„Medzi sociálne služby poskytované bezplatne patria:

….

(5) služby uvedené v § 8 ods. 1 [zákona o službách pre osoby so zdravotným postihnutím], činnosti každodenného života uvedené v § 8 druhom odseku okrem dopravy a stravy, osobná asistencia, ako aj špeciálne služby spojené s ubytovaním s asistenciou a vyšetreniami uvedenými v § 11; napriek tomu je možné účtovať osobitné poplatky týkajúce sa osobnej asistencie, ak dotknutá osoba získa náhradu týchto nákladov podľa iného zákona, než [zákona o službách pre osoby so zdravotným postihnutím].“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

20 Žalobca vo veci samej sa narodil v roku 1992 a býva v meste Espoo vo Fínsku. Podľa zistení vnútroštátneho súdu potrebuje značnú pomoc, predovšetkým pri svojich každodenných činnostiach. Vzhľadom na to mu mesto Espoo poskytlo osobného asistenta na účely stredoškolského štúdia, ktoré absolvoval vo Fínsku.

21 V auguste 2013 požiadal A podľa zákona o službách pre osoby so zdravotným postihnutím mesto Espoo o poskytnutie osobnej asistencie na približne päť hodín týždenne na domáce práce, najmä na vybavovanie nákupov, upratovanie a pranie. V čase podania tejto žiadosti sa A práve sťahovať do Tallinu v Estónsku, aby tam študoval ako študent denného štúdia tri roky právo, čo vyžadovalo, aby trávil tri alebo štyri dni do týždňa v estónskom hlavnom meste s tým, že na víkendy sa chcel vracať do mesta Espoo. Požadované služby teda mali byť poskytované mimo Fínska.

22 Rozhodnutím z 12. novembra 2013, ktoré bolo následne potvrdené rozhodnutím zo 4. februára 2014 vydaným na základe vnútorného správneho odvolania, bola žiadosť A o poskytnutie osobnej asistencie zamietnutá z dôvodu, že aj keď sa miesto jeho bydliska nezmenilo, jeho pobyt mimo Fínska nemožno považovať za príležitostný. Mesto Espoo sa domnievalo, že nie je povinné poskytovať služby a podporné opatrenia mimo Fínska, pretože typ pobytu v zahraničí sa približuje „obvyklému pobytu“. Okrem toho konštatovalo, že osobná asistencia sa môže poskytovať mimo Fínska počas dovolenky alebo služobných ciest, a žiadna náhrada sa neposkytuje, keď sa obec bydliska osoby zmení z dôvodu pobytu mimo Fínska alebo ide o iný trvalý alebo obvyklý pobyt mimo Fínska.

23 Rozhodnutím z 27. júna 2014 Helsingin hallinto-oikeus (Správny súd Helsinki, Fínsko) v podstate potvrdil toto odôvodnenie a zamietol žalobu podanú A proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o osobnú asistenciu.

24 Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd, Fínsko), na ktorý bolo podané odvolanie proti tomuto rozsudku, sa domnieva, že na vyriešenie tejto veci je potrebné, aby Súdny dvor vydal rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach.

25 V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd domnieva, že podľa zákona o službách pre osoby so zdravotným postihnutím predstavuje osobná asistencia službu, ktorá podlieha osobitnej povinnosti obce, a osoba, ktorá spĺňa stanovené podmienky má na takúto asistenciu subjektívny nárok, takže takáto asistencia sa musí poskytnúť každej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím v zmysle tohto zákona, ak je bezpodmienečne nutná vzhľadom na individuálne potreby dotknutej osoby.

26 Vnútroštátny súd však uvádza, že hoci je podľa vnútroštátneho práva nesporné, že napriek tomu, že A študuje v hlavnom meste Estónska, je obcou jeho bydliska stále mesto Espoo, ani zo znenia zákona o službách pre osoby so zdravotným postihnutím, ani z procesu vzniku tohto zákona nevyplýva, že by existovala povinnosť poskytnúť požadovanú pomoc v prípade pobytu mimo Fínska.

27 Korkein hallinto oikeus (Najvyšší správny súd) sa domnieva, že na rozhodnutie v spore, ktorý prejednáva, je potrebný výklad práva Únie. V prvom rade sa pýta, či možno osobnú asistenciu vzhľadom na jej znaky uvedené v zákone o službách pre osoby so zdravotným postihnutím kvalifikovať ako „nemocenskú dávku“, pričom v tomto prípade by patrila do vecnej pôsobnosti nariadenia č. 883/2004, alebo či ide o dávku sociálnej pomoci, ktorá nepatrí do pôsobnosti tohto nariadenia. Korkein hallinto oikeus (Najvyšší správny súd), ktorý sa prikláňa viac k tejto druhej možnosti, sa ďalej pýta, či ustanovenia Zmluvy o FEÚ o občianstve Európskej únie bránia tomu, aby bolo poskytnutie osobnej asistencie požadovanej v prejednávanej veci odmietnuté.

28 Za týchto okolností Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Predstavuje plnenie ako osobná asistencia podľa zákona o službách pre osoby so zdravotným postihnutím nemocenskú dávku v zmysle článku 3 ods. 1 nariadenia č. 883/2004?

2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku:

– ide o obmedzenie práva občana Únie na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov podľa článkov 20 a 21 ZFEÚ, keď poskytovanie takej dávky, ako je osobná asistencia podľa zákona o službách pre osoby so zdravotným postihnutím, v zahraničí nie je osobitne upravené a podmienky jej poskytovania sa vykladajú v tom zmysle, že osobná asistencia sa neposkytuje v inom členskom štáte, v ktorom príslušná osoba absolvuje svoje trojročné štúdium vedúce k získaniu diplomu?

– je pre posúdenie veci relevantné, že osobe je možné poskytovať takú dávku, ako je osobná asistencia vo Fínsku, v inej obci, ako je obec bydliska, napríklad ak študuje v inej fínskej obci?

– sú na posúdenie veci s ohľadom na právo Únie relevantné práva, ktoré vyplývajú z článku 19 Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím?

3. V prípade, že Súdny dvor pri odpovedi na druhú prejudiciálnu otázku skonštatuje, že vnútroštátne právo, tak ako sa vykladá v prejednávanej veci, predstavuje obmedzenie voľného pohybu, možno také obmedzenie napriek tomu odôvodniť naliehavými dôvodmi verejného záujmu, ktoré vyplývajú z povinnosti obce vykonávať dohľad nad poskytovaním osobnej asistencie, možnosti obce zvoliť si primerané spôsoby poskytovania asistencie a zachovania koherentnosti a účinnosti systému osobnej asistencie podľa zákona o službách pre osoby so zdravotným postihnutím?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

29 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 3 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 883/2004 má vykladať v tom zmysle, že dávka, akou je osobná asistencia dotknutá vo veci samej, pozostávajúca najmä z pokrytia nákladov na každodenné činnosti osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, s cieľom umožniť tejto osobe, ktorá je ekonomicky neaktívna, absolvovať vysokoškolské štúdium, patrí pod pojem „nemocenská dávka“ v zmysle tohto ustanovenia.

30 Na úvod je potrebné konštatovať, že zo spisu, ktorým disponuje Súdny dvor, vyplýva, že Fínska republika neuviedla, že zákon o službách pre osoby so zdravotným postihnutím patrí do pôsobnosti nariadenia č. 883/2004. Súdny dvor však už rozhodol, že skutočnosť, že členský štát neinformoval, ako stanovuje článok 9 nariadenia č. 883/2004, o tom že určitý zákon patrí do pôsobnosti tohto nariadenia, nemá za následok jeho vylúčenie *ipso facto* z jeho vecnej pôsobnosti (pozri analogicky najmä rozsudky z 11. júla 1996, Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, bod 20 a citovanú judikatúru, ako aj z 19. septembra 2013, Hliddal a Bornand, C-216/12 a C-217/12, EU:C:2013:568, bod 46).

31 Pokiaľ ide o rozdiel medzi dávkami, ktoré patria do pôsobnosti nariadenia č. 883/2004, a dávkami vylúčenými z jeho pôsobnosti, tento rozdiel spočíva v podstate v znakoch, ktoré tvoria každú dávku, najmä v účele takejto dávky a podmienkach jej priznania, a nie v tom, či vnútroštátna právna úprava túto dávku kvalifikuje ako dávku sociálneho zabezpečenia (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 5. marca 1998, Molenaar, C-160/96, EU:C:1998:84, bod 19; zo 16. septembra 2015, Komisia/Slovensko, C-433/13, EU:C:2015:602, bod 70, ako aj z 30. mája 2018, Czerwiński, C-517/16, EU:C:2018:350, bod 33).

32 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že dávku možno považovať za dávku sociálneho zabezpečenia, pokiaľ je priznávaná príjemcom mimo akéhokoľvek individuálneho a diskrečného posúdenia osobných potrieb na základe zákonom stanovenej situácie, a ak sa vzťahuje na jedno z rizík výslovne uvedených v článku 3 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 (pozri najmä rozsudky z 27. marca 1985, Hoeckx, 249/83, EU:C:1985:139, body 12 až 14; zo 16. septembra 2015, Komisia/Slovensko, C-433/13, EU:C:2015:602, bod 71, ako aj z 21. júna 2017, Martinez Silva, C-449/16, EU:C:2017:485, bod 20).

33 Vzhľadom na kumulatívny charakter dvoch podmienok uvedených v predchádzajúcom bode nesplnenie jednej z nich znamená, že predmetná dávka nespadá do pôsobnosti nariadenia č. 883/2004.

34 Pokiaľ ide o prvú podmienku, je potrebné pripomenúť, že je splnená, keď priznanie dávky závisí od objektívnych kritérií, ktorých splnenie vedie k vzniku nároku na túto dávku bez toho, aby príslušný orgán mohol zohľadniť iné aspekty osobných pomerov (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky zo 16. júla 1992, Hughes, C-78/91, EU:C:1992:331, bod 17, a zo 16. septembra 2015, Komisia/Slovensko, C-433/13, EU:C:2015:602, bod 73).

35 V tejto súvislosti vnútroštátny súd konštatuje, že hoci sa pri poskytovaní osobnej asistencie podľa zákona o službách pre osoby so zdravotným postihnutím prihliada na individuálne potreby osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, tento zákon priznáva určeným príjemcom „subjektívny nárok“ na poskytnutie osobnej asistencie na základe zákonom stanovených podmienok bez ohľadu na výšku ich príjmov.

36 Fínska a švédska vláda usudzujú, že dávku, o ktorú ide vo veci samej, možno pripodobniť k dávke, ktorá viedla k rozsudku zo 16. septembra 2015, Komisia/Slovensko (C-433/13, EU:C:2015:602), pretože vzhľadom na zohľadnenie individuálnych potrieb príjemcu a mieru voľnej úvahy priznanej obci, pokiaľ ide o spôsob poskytovania tejto dávky, ako aj jej rozsah, táto dávka nespĺňa prvú podmienku uvedenú v bode 32 tohto rozsudku, a preto nepatrí do vecnej pôsobnosti nariadenia č. 883/2004. Naproti tomu tak Komisia, ako aj česká vláda zastávajú názor, že uvedená dávka spĺňa túto podmienku.

37 V rozsudku zo 16. septembra 2015, Komisia/Slovensko (C-433/13, EU:C:2015:602), Súdny dvor konštatoval, že na jednej strane Komisia nepreukázala, že kritériá slovenského zákona týkajúce sa rôznych lekársko-sociálnych znaleckých posudkov vedú k vzniku nároku na predmetné dávky bez toho, aby príslušný orgán disponoval voľnou úvahou, pokiaľ ide o ich priznanie, a na druhej strane uvedený zákon uvádzal, že nárok na peňažný príspevok na kompenzáciu a nárok na jeho vyplatenie vzniká právoplatným rozhodnutím príslušného orgánu o jeho priznaní, čím potvrdil tvrdenie slovenskej vlády, podľa ktorého správny orgán disponuje pri poskytovaní príslušnej dávky mierou voľnej úvahy.

38 Ako uviedol generálny advokát v bode 42 svojich návrhov, vyplýva z toho, že na to, aby nedošlo k splneniu prvej podmienky uvedenej v bode 32 tohto rozsudku, diskrečné posúdenie individuálnych potrieb príjemcu sa musí v prvom rade týkať vzniku nároku na predmetný príspevok, čo podporuje tvrdenie slovenskej vlády, podľa ktorého správny orgán disponoval pri poskytovaní príslušných dávok mierou voľnej úvahy.

39 Je potrebné konštatovať, že zohľadnenie individuálnej potreby dotknutej osoby sa opakovane uvádza v zákone o službách pre osoby so zdravotným postihnutím, konkrétne v jeho paragrafoch 8c a 8d. Miera voľnej úvahy priznaná najmä uvedeným paragrafom 8d, pokiaľ ide o právomoci obce bydliska príjemcu, sa však netýka nároku na osobnú asistenciu, ale spôsobu, akým je táto asistencia poskytnutá a v akom rozsahu, pričom obec je povinná poskytnúť osobnú asistenciu žiadateľovi, ktorý je ťažko zdravotne postihnutou osobou s bydliskom na jej území bez ohľadu na príjmy tejto osoby. Preto sa situácia vo veci samej líši od situácie, v ktorej bol vydaný rozsudok zo 16. septembra 2015, Komisia/Slovensko (C-433/13, EU:C:2015:602).

40 Vzhľadom na tieto úvahy je potrebné konštatovať, že v spore vo veci samej je prvá podmienka splnená.

41 Pokiaľ ide o druhú podmienku, treba preskúmať, či sa dávka, o ktorú ide vo veci samej, vzťahuje na jedno z rizík výslovne uvedených v článku 3 ods. 1 nariadenia č. 883/2004.

42 Pokiaľ ide konkrétnejšie o poistenie pre prípad odkázanosti, je nesporné, že Súdny dvor v podstate rozhodol, že dávky pokrývajúce riziko odkázanosti, hoci majú vlastné charakteristické vlastnosti, treba považovať za „nemocenské dávky“ v zmysle článku 3 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 5. marca 1998, Molenaar, C-160/96, EU:C:1998:84, body 23 až 25; z 30. júna 2011, da Silva Martins, C-388/09, EU:C:2011:439, body 40 až 45, a z 1. februára 2017 Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, bod 46).

43 Takéto pripodobnenie rizika odkázanosti riziku choroby však predpokladá, že dávky určené na pokrytie rizika odkázanosti majú za cieľ zlepšiť zdravotný stav a kvalitu života osôb odkázaných na starostlivosť (pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. marca 2001, Jauch, C-215/99, EU:C:2001:139, bod 28; z 21. februára 2006, Hosse, C-286/03, EU:C:2006:125, body 38 až 44, a z 30. júna 2011, da Silva Martins, C-388/09, EU:C:2011:439, bod 45).

44 Takým je najmä prípad, keď bez ohľadu na spôsob financovania týchto systémov ide o otázku nákladov vzniknutých v dôsledku odkázanosti osoby, týkajúcich sa prinajmenšom súbežne starostlivosti o osobu a zlepšenia každodenného života tejto osoby, najmä tým, že jej bude poskytnuté krytie vybavenia alebo asistencia poskytovaná tretími osobami (pozri najmä rozsudky z 5. marca 1998, Molenaar, C-160/96, EU:C:1998:84, bod 23; z 8. júla 2004, Gaumain-Cerri a Barth, C-502/01 a C-31/02, EU:C:2004:413, body 3, 21 a 26, ako aj z 12. júla 2012, Komisia/Nemecko, C-562/10, EU:C:2012:442, bod 46).

45 Súdny dvor tiež rozhodol, že dávky pokrývajúce riziko odkázanosti majú nanajvýš doplnkový charakter vo vzťahu ku „klasickým“ nemocenským dávkam, na ktoré sa *stricto sensu* vzťahuje článok 3 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 883/2004, a nie sú nevyhnutne ich neoddeliteľnou súčasťou (pozri najmä rozsudky z 30. júna 2011, da Silva Martins, C-388/09, EU:C:2011:439, bod 47, ako aj z 1. februára 2017 Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, bod 46 a citovanú judikatúru).

46 Ako uvádza fínska a švédska vláda vo svojich písomných pripomienkach a generálny advokát vo svojich návrhoch, vo veci samej je opodstatnené konštatovať, že osobnú asistenciu stanovenú v zákone o službách pre osoby so zdravotným postihnutím nemožno považovať za opatrenie na zlepšenie zdravotného stavu príjemcu súvisiaceho so zdravotným postihnutím.

47 Paragraf 1 tohto zákona stanovuje, že jeho cieľom je vytvoriť podmienky, ktoré umožnia osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli ako rovnocenní členovia spoločnosti žiť a byť aktívni s ostatnými, ako aj predchádzať nepríjemnostiam a prekážkam spôsobeným zdravotným postihnutím a odstraňovať ich.

48 Okrem toho paragraf 8c zákona o službách pre osoby so zdravotným postihnutím uvádza, že osobná asistencia má za cieľ pomáhať osobám s ťažkým zdravotným postihnutím, aby mohli pri výkone činností uvedených v tomto paragrafe, t. j. pri úkonoch každodenného života, pri práci a štúdiu, pri voľnočasových aktivitách, pri účasti na spoločenskom živote alebo pri udržiavaní sociálnych kontaktov, uskutočňovať svoje vlastné rozhodnutia.

49 Napokon z prípravných prác k tomuto zákonu vyplýva, že potreba pomoci, ktorá sa vzťahuje na starostlivosť, liečbu alebo dohľad, je výslovne vylúčená z pôsobnosti osobnej asistencie.

50 Preto predmetnú dávku vo veci samej nemožno považovať za dávku, na ktorú sa vzťahuje jedno z rizík výslovne uvedených v článku 3 ods. 1 nariadenia č. 883/2004.

51 Z toho vyplýva, že druhá podmienka uvedená v bode 32 tohto rozsudku nie je splnená. Preto dávka, o ktorú ide vo veci samej, nepatrí do pôsobnosti nariadenia č. 883/2004.

52 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na prvú otázku odpovedať v tom zmysle, že článok 3 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 883/2004 sa má vykladať v tom zmysle, že dávka, akou je osobná asistencia dotknutá vo veci samej, pozostávajúca najmä z pokrytia nákladov na každodenné činnosti osoby s ťažkým zdravotným postihnutím s cieľom umožniť tejto osobe, ktorá je ekonomicky neaktívna, absolvovať vysokoškolské štúdium, nepatrí pod pojem „nemocenská dávka“ v zmysle tohto ustanovenia a v dôsledku toho je vylúčená z pôsobnosti tohto nariadenia.

Druhá a tretia otázka

53 Svojou druhou a treťou otázkou, ktoré boli položené pre prípad, že osobnú asistenciu vo veci samej nemožno kvalifikovať ako „nemocenskú dávku“, a preto nepatrí do pôsobnosti nariadenia č. 883/2004, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či články 20 a 21 ZFEÚ bránia tomu, aby rezidentovi členského štátu s ťažkým zdravotným postihnutím obec, v ktorej má bydlisko, odmietla poskytnúť dávku, akou je osobná asistencia dotknutá vo veci samej, z dôvodu, že sa zdržuje v inom členskom štáte na účely absolvovania vysokoškolského štúdia.

54 Na úvod je potrebné pripomenúť, že vnútroštátny súd uviedol, že je nesporné, že žalobca vo veci samej má stále bydlisko vo Fínsku podľa relevantnej vnútroštátnej právnej úpravy, a že pobyt, ktorý musí každý týždeň stráviť v Estónsku v súvislosti so svojím štúdiom, je len dočasný, pretože sa predpokladá, že sa vráti do obce svojho pobytu každý víkend. Tento istý súd tiež spresnil, že štúdium, na rozdiel od služobných ciest a dovoleniek, nie sú uvedené medzi dôvodmi, ktoré sú prípustné na účely poskytnutia osobnej asistencie, o ktorú ide vo veci samej, dotknutej osobe mimo Fínska.

55 Po tomto spresnení je potrebné pripomenúť, že A má ako fínsky štátny príslušník postavenie občana Únie podľa článku 20 ods. 1 ZFEÚ, a teda sa môže domáhať aj vo vzťahu k svojmu členskému štátu pôvodu práv súvisiacich s týmto postavením (pozri najmä rozsudok z 26. februára 2015, Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, bod 20 a citovanú judikatúru).

56 Ako už Súdny dvor viackrát rozhodol, štatút občana Únie má byť základným štatútom štátnych príslušníkov členských štátov, ktorý tým z nich, ktorí sa nachádzajú v rovnakej situácii, umožňuje, aby sa s nimi v oblasti vecnej pôsobnosti Zmluvy bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť a bez toho, aby boli dotknuté výnimky výslovne stanovené v tejto súvislosti, z právneho hľadiska zaobchádzalo rovnako (pozri najmä rozsudok z 2. júna 2016, Bogendorff von Wolffersdorff, C-438/14, EU:C:2016:401, body 29 a 30, ako aj citovanú judikatúru).

57 Medzi situáciami, ktoré spadajú do oblasti vecnej pôsobnosti práva Únie, sú aj situácie týkajúce sa výkonu základných slobôd zaručených Zmluvou, najmä tých, ktoré patria do voľného pohybu a pobytu na území členských štátov, ako je to zakotvené v článku 21 ZFEÚ (pozri najmä rozsudok z 2. júna 2016, Bogendorff von Wolffersdorff, C-438/14, EU:C:2016:401, bod 31 a citovanú judikatúru).

58 V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že ak majú členské štáty právomoc podľa článku 165 ods. 1 ZFEÚ, pokiaľ ide o obsah výučby a organizácie vzdelávacích systémov, musia pri výkone tejto právomoci dodržiavať právo Únie, a najmä ustanovenia Zmluvy týkajúce sa voľného pohybu a pobytu na území členských štátov, ako je to priznané článkom 21 ods. 1 ZFEÚ každému občanovi Únie (rozsudok z 26. februára 2015, Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, bod 23 a citovaná judikatúra).

59 Navyše právo Únie nestanovuje členským štátom nijakú povinnosť zaviesť systém financovania vysokoškolského štúdia v členskom štáte alebo v zahraničí. Pokiaľ však členský štát stanoví takýto systém, ktorý umožňuje študentom získať takúto pomoc, musí dohliadnuť na to, aby pravidlá na priznanie tejto pomoci netvorili neodôvodnené obmedzenie uvedeného práva na pohyb a pobyt na území členských štátov (pozri najmä rozsudok z 26. februára 2015, Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, bod 24).

60 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že vnútroštátna právna úprava, ktorá niektorých domácich štátnych príslušníkov znevýhodňuje len z toho dôvodu, že uplatnili svoje právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území iného členského štátu, predstavuje obmedzenie slobôd, ktoré sú v článku 21 ods. 1 ZFEÚ priznané každému občanovi Únie (rozsudok z 26. februára 2015, Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, bod 25).

61 Možnosti, ktoré Zmluva otvára v oblasti pohybu občanov Únie, by totiž nemohli mať plný účinok, ak by štátneho príslušníka členského štátu mohli od ich využitia odradiť prekážky na jeho pobyt v inom členskom štáte, vytvorené právnou úpravou štátu jeho pôvodu, ktorá ho penalizuje len preto, že tieto možnosti využil (pozri najmä rozsudok z 26. februára 2015, Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, bod 26).

62 Táto úvaha je zvlášť dôležitá v oblasti vzdelávania s ohľadom na ciele stanovené v článku 6 písm. e) ZFEÚ a v článku 165 ods. 2 druhej zarážke ZFEÚ, teda najmä podporovať mobilitu študentov a učiteľov (pozri najmä rozsudok z 26. februára 2015, Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, bod 27).

63 Hoci je pravda, že osobná asistencia dotknutá vo veci samej sa neposkytuje výlučne na účely absolvovania štúdia, ale na účely sociálnej a ekonomickej integrácie osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, aby mohli tieto osoby uskutočňovať svoje vlastné rozhodnutia, vrátane absolvovania štúdia, judikatúra uvedená v bodoch 55 až 62 tohto rozsudku sa jednako uplatňuje.

64 V prejednávanej veci vnútroštátny súd konštatoval, že žalobca vo veci samej si ponechal bydlisko v meste Espoo podľa príslušných vnútroštátnych právnych predpisov.

65 Pritom je nesporné, že osobná asistencia dotknutá vo veci samej bola odmietnutá len z toho dôvodu, že vysokoškolské štúdium absolvované A, ktorý inak spĺňal všetky ostatné podmienky na získanie tejto asistencie, prebiehalo v inom členskom štáte než vo Fínsku.

66 Takéto odmietnutie musí byť považované za obmedzenie slobody pohybu a pobytu na území členských štátov priznanej v článku 21 ods. 1 ZFEÚ každému občanovi Únie.

67 Takéto obmedzenie môže byť odôvodnené z hľadiska práva Únie len vtedy, ak vychádza z objektívnych hľadísk všeobecného záujmu, ktoré sú nezávislé od štátnej príslušnosti dotknutých osôb, a je primerané cieľu legitímne sledovanému vnútroštátnym právom. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že opatrenie je primerané vtedy, ak popritom, že je spôsobilé realizovať sledovaný cieľ, nejde nad rámec toho, čo je potrebné na jeho dosiahnutie (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 26. februára 2015, Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, bod 34 a citovanú judikatúru).

68 Pokiaľ ide o odôvodnenie vnútroštátneho opatrenia, fínska vláda sa domnieva, že neexistujú žiadne naliehavé dôvody všeobecného záujmu spôsobilé odôvodniť predmetné obmedzenie vo veci samej. Švédska vláda sa naopak domnieva, že povinnosť dohľadu nad spôsobmi organizácie osobnej asistencie dotknutej vo veci samej, ktorá prináleží obci, a v tejto súvislosti záruka finančnej rovnováhy systému sociálneho zabezpečenia odôvodňujú, že poskytnutie tejto asistencie je obmedzené na územie Fínska. Okrem toho vnútroštátny súd s odkazom na body 89 a 90 rozsudku z 21. júla 2011, Stewart (C-503/09, EU:C:2011:500), vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania uvádza, že cieľ všeobecného záujmu, ktorý môže odôvodniť takéto obmedzenie, je zachovanie koherentnosti a účinnosti systému osobnej asistencie podľa zákona o službách pre osoby so zdravotným postihnutím, ako aj zabezpečenie existencie skutočnej väzby medzi žiadateľom o asistenciu a členským štátom, ktorý je príslušný na jej poskytnutie.

69 Je pravda, že ciele sledované vnútroštátnou právnou úpravou, ktorej cieľom je vytvoriť skutočnú väzbu medzi žiadateľom o krátkodobú dávku v práceneschopnosti pre mladé zdravotne postihnuté osoby a príslušným členským štátom a zachovať finančnú rovnováhu vnútroštátneho systému sociálneho zabezpečenia, sú v zásade legitímnymi cieľmi, ktoré môžu odôvodňovať obmedzenie práva na voľný pohyb a pobyt upraveného v článku 21 ods. 1 ZFEÚ (rozsudok z 21. júla 2011, Stewart, C-503/09, EU:C:2011:500, bod 90).

70 Súdny dvor však dospel k záveru, že podmienky prítomnosti žiadateľa o dávku v práceneschopnosti nemožno odôvodniť cieľmi uvedenými v predchádzajúcom bode tohto rozsudku. Súdny dvor predovšetkým dospel k záveru, že hoci mal žiadateľ o túto dávku bydlisko v inom členskom štáte, než dotknutom členskom štáte, existenciu skutočnej a dostatočnej väzby s územím tohto štátu možno preukázať inými faktormi, ako je skutočný pobyt žiadateľa na území tohto členského štátu pred podaním žiadosti, a takými faktormi sú napríklad vzťahy žiadateľa so systémom sociálneho zabezpečenia tohto členského štátu a jeho rodinné pomery (rozsudok z 21. júla 2011, Stewart, C-503/09, EU:C:2011:500, body 97 až 102, 104 a 109).

71 Okrem toho Súdny dvor rozhodol, že toto posúdenie možno použiť aj vo vzťahu k cieľu, ktorým je zaručiť finančnú rovnováhu vnútroštátneho systému sociálneho zabezpečenia, pretože potreba založiť skutočnú a dostatočnú väzbu medzi žiadateľom a príslušným členským štátom uvedenému štátu umožňuje uistiť sa o tom, že ekonomická záťaž spojená s vyplácaním tejto dávky sa nestane neprimeranou (rozsudok z 21. júla 2011, Stewart, C-503/09, EU:C:2011:500, bod 103).

72 Takýto záver možno uplatniť na situáciu, v ktorej sa nachádza A vo veci samej. Na jednej strane je totiž nesporné, ako bolo uvedené v bode 54 tohto rozsudku, že A si zachoval bydlisko v meste Espoo, kde podal svoju žiadosť o osobnú asistenciu, a každý týždeň sa tam počas svojho štúdia v Estónsku vracia.

73 Preto nemožno platne tvrdiť, že by mesto Espoo mohlo čeliť osobitným ťažkostiam, pokiaľ ide o dohľad nad dodržiavaním podmienok priznania tejto asistencie a spôsobov jej organizácie a poskytovania.

74 Okrem toho zo spisu, ktorým disponuje Súdny dvor, nevyplýva žiadna informácia o povahe prekážok, ktoré by ovplyvňovali kontrolu vykonávanú príslušným mestom v súvislosti s dodržiavaním podmienok využívania osobnej asistencie v situácii, o akú ide v prejednávanej veci, vo vzťahu k situácii, ktorú upravuje fínska právna úprava, v rámci ktorej sa tá istá osobná asistencia poskytuje fínskemu rezidentovi mimo Fínska počas pracovných ciest alebo dovolenky.

75 V tejto súvislosti podobne ako v otázke, ktorú generálny advokát položil vo svojich návrhoch, je dôležité zdôrazniť skutočnosť, na ktorú poukázal vnútroštátny súd, že ak je možné naďalej poskytovať osobnú asistenciu, o akú ide vo veci samej, v prípade, že dotknutá osoba absolvuje svoje vysokoškolské štúdium vo fínskej obci, ktorá je prípadne vzdialená od obce jej bydliska, možnosti kontroly využívania tejto asistencie zo strany tejto obce bydliska v takejto situácii nie sú menej obmedzené ako v situácii, o akú ide vo veci samej, v ktorej A študuje mimo Fínska, ale v pohraničnej oblasti, pričom sa ku koncu každého týždňa vracia do obce svojho pobytu vo Fínsku.

76 Na druhej strane zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že fínska vláda spresnila, že v súčasnosti žiadna skutočnosť neumožňovala dospieť k záveru, že priznanie osobnej asistencie za takých okolností, o aké ide vo veci samej, môže ohroziť rovnováhu vnútroštátneho systému sociálneho zabezpečenia.

77 Preto za takých okolností, o aké ide vo veci samej, žiadny z cieľov uvedených vnútroštátnym súdom a švédskou vládou nemôže odôvodniť obmedzenie slobody pohybu a pobytu občana Únie, akým je A.

78 Za týchto okolností nie je potrebné rozhodnúť o výklade článku 19 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý tiež požaduje vnútroštátny súd, pretože to nemá vplyv na odpoveď na druhú a tretiu otázku.

79 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné odpovedať na druhú a tretiu otázku tak, že články 20 a 21 ZFEÚ bránia tomu, aby rezidentovi členského štátu s ťažkým zdravotným postihnutím obec, v ktorej má bydlisko, odmietla poskytnúť dávku, akou je osobná asistencia dotknutá vo veci samej, z dôvodu, že sa zdržuje v inom členskom štáte na účely absolvovania vysokoškolského štúdia.

O trovách

80 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

1. **Článok 3 ods. 1 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia, zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 zo 16. septembra 2009, sa má vykladať v tom zmysle, že dávka, akou je osobná asistencia dotknutá vo veci samej, pozostávajúca najmä z pokrytia nákladov na každodenné činnosti osoby s ťažkým zdravotným postihnutím s cieľom umožniť tejto osobe, ktorá je ekonomicky neaktívna, absolvovať vysokoškolské štúdium, nepatrí pod pojem „nemocenská dávka“ v zmysle tohto ustanovenia a v dôsledku toho je vylúčená z pôsobnosti tohto nariadenia.**

2. **Články 20 a 21 ZFEÚ bránia tomu, aby rezidentovi členského štátu s ťažkým zdravotným postihnutím obec, v ktorej má bydlisko, odmietla poskytnúť dávku, akou je osobná asistencia dotknutá vo veci samej, z dôvodu, že sa zdržuje v inom členskom štáte na účely absolvovania vysokoškolského štúdia.**

Podpisy